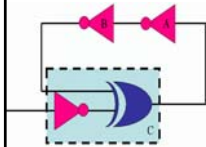

Chương 3

Các cổng logic & Đại số Boolean

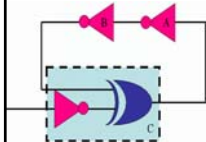

Th.S Đặng Ngọc Khoa
Khoa Điện - Điện Tử

1

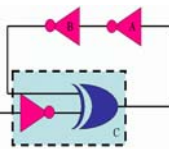

Hằng số Boolean và biến

- Khác với các đại số khác, các hằng và biến trong đại số Boolean chỉ có hai giá trị: 0 và 1
- Trong đại số Boolean không có: phân số, số âm, lũy thừa, căn số, ...
- Đại số Boolean chỉ có 3 toán tử:
  - Cộng logic, hay còn gọi toán tử **OR**
  - Nhân logic, hay còn gọi toán tử **AND**
  - Bù logic, hay còn gọi toán tử **NOT**

2

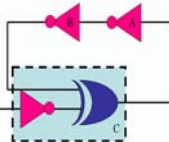
Hàng số Boolean và biến (tt)

- Giá trị 0 và 1 trong đại số Boolean mang ý nghĩa miêu tả các trạng thái hay mức logic

Logic 0	Logic 1
False	True
Off	On
Low	High
No	Yes
Open switch	Closed switch

3

Bảng chân trị

- Bảng chân trị miêu tả mối quan hệ giữa giá trị các ngõ vào và ngõ ra. Ví dụ:

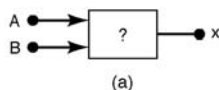
Inputs		Output
A	B	x
0	0	1
0	1	0
1	0	1
1	1	0

A	B	C	x
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

(b)

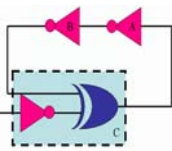
A	B	C	D	x
0	0	0	0	0
0	0	0	1	0
0	0	1	0	0
0	0	1	1	1
0	1	0	0	1
0	1	0	1	0
0	1	1	0	0
0	1	1	1	1
1	0	0	0	0
1	0	0	1	0
1	0	1	0	0
1	0	1	1	1
1	1	0	0	0
1	1	0	1	0
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1

(c)

(a)

4

Cổng OR

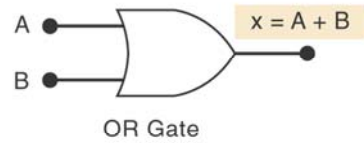
- Biểu thức Boolean của cổng OR

$$x = A + B$$

OR

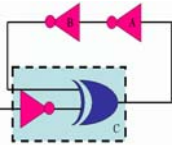
A	B	$x = A + B$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

(a)

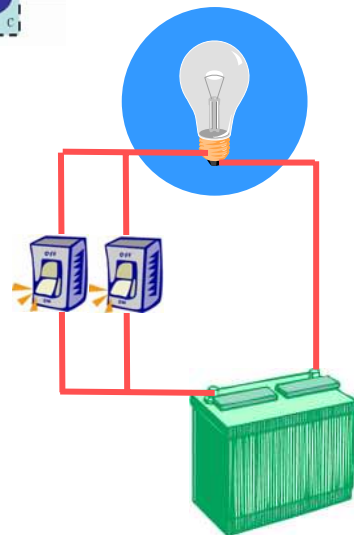

OR Gate

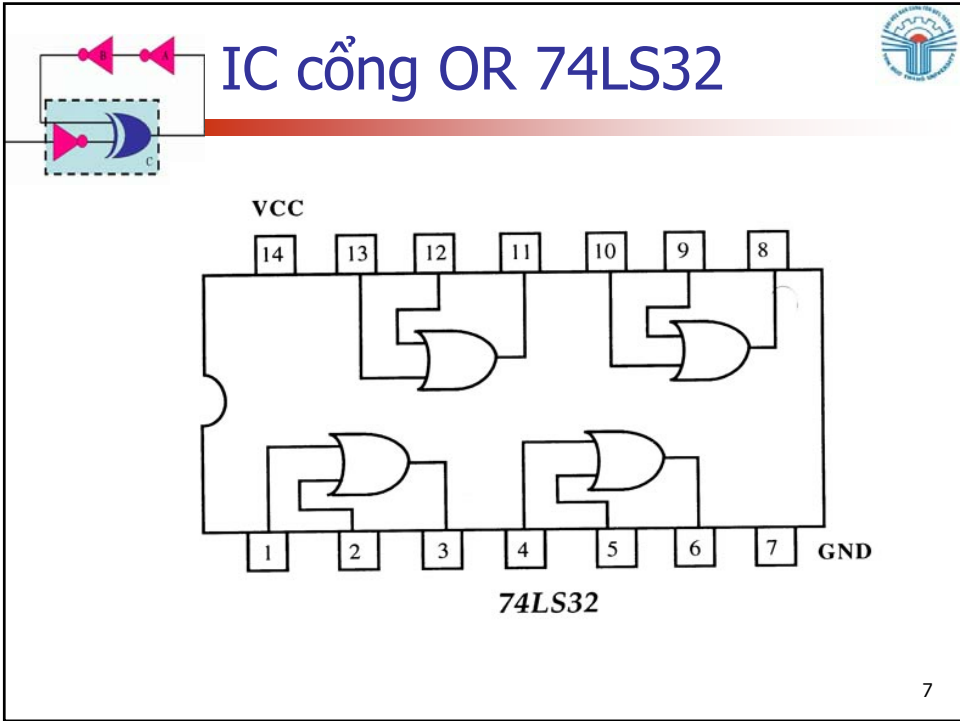
(b)

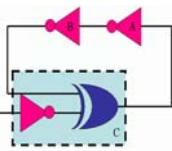

Cổng OR (tt)

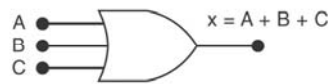
Ngõ ra ở trạng thái tích cực khi ít nhất một ngõ vào ở trạng thái tích cực.

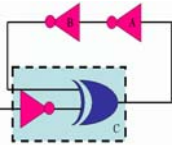
Cổng OR (tt)

- Cổng OR có thể có nhiều hơn 2 ngõ vào.

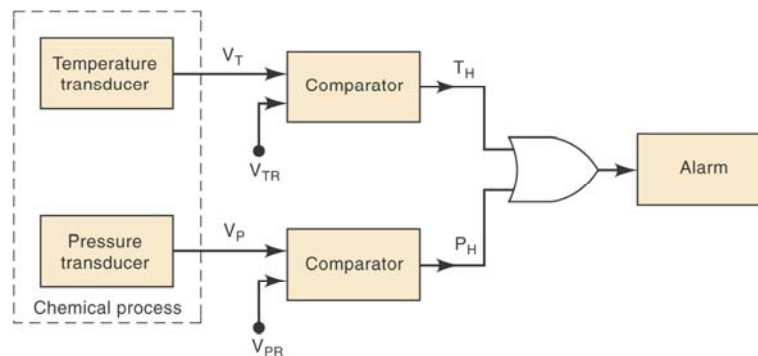
A	B	C	$x = A + B + C$
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

9

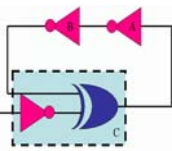

Ví dụ 3-1

- Cổng OR được sử dụng trong một hệ thống báo động.

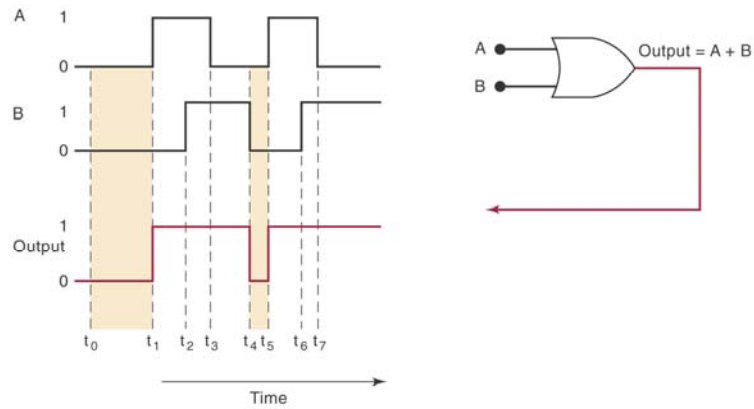

10

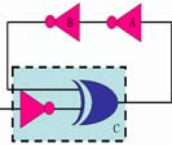

Ví dụ 3-2

■ Biểu đồ thời gian cho cổng OR.

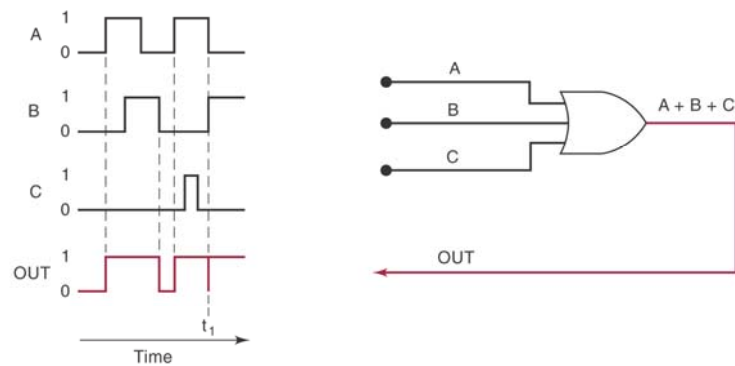

11

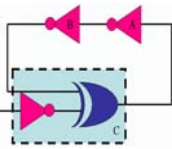

Ví dụ 3-3

■ Biểu đồ thời gian cho cổng OR.

12

Cổng AND

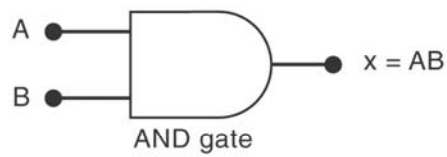
- Biểu thức Boolean của cổng AND

$$x = A * B$$

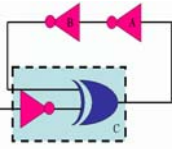
AND

A	B	$x = A \cdot B$
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

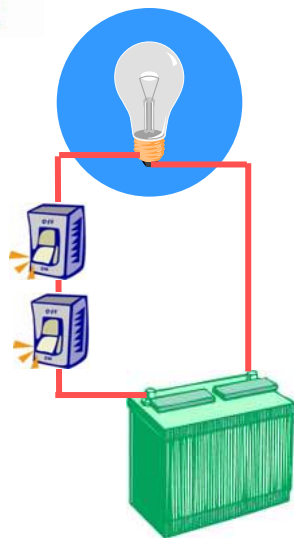
(a)

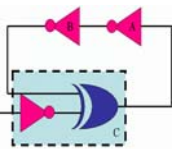
(b)

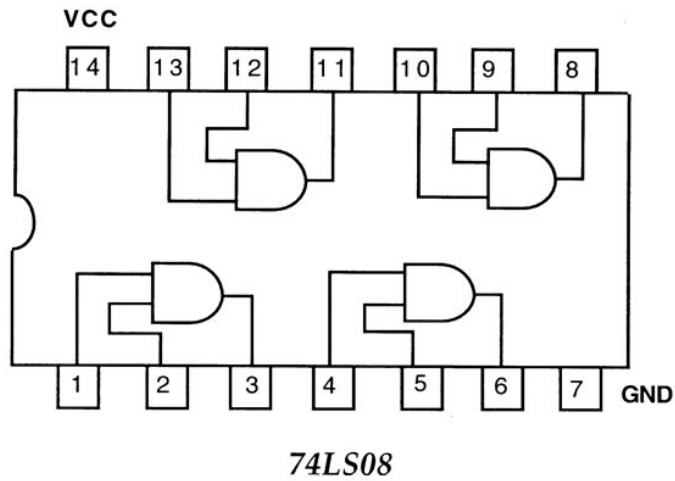
Cổng AND (tt)

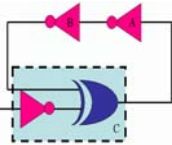
Ngõ ra ở trạng thái tích cực khi tất cả các ngõ vào ở trạng thái tích cực.

IC cổng AND 74LS08

15

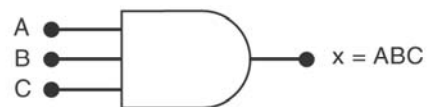

Cổng AND (tt)

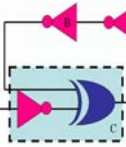
- Cổng AND có thể có nhiều hơn 2 ngõ vào.

A	B	C	x = ABC
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

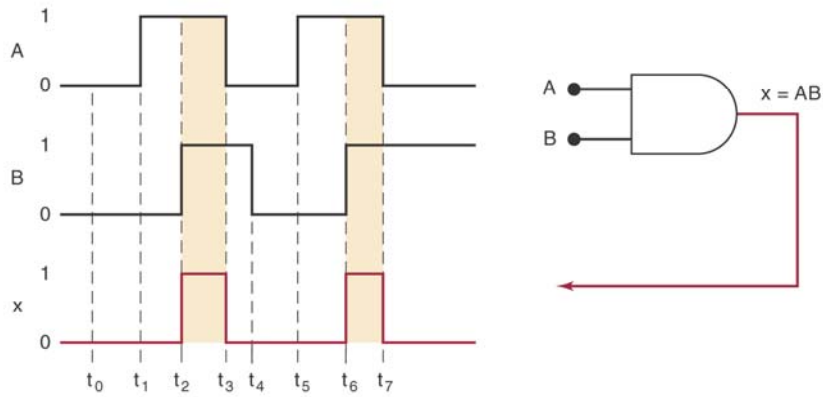
16

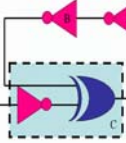

Ví dụ 3-4

- Biểu đồ thời gian cho cổng AND.

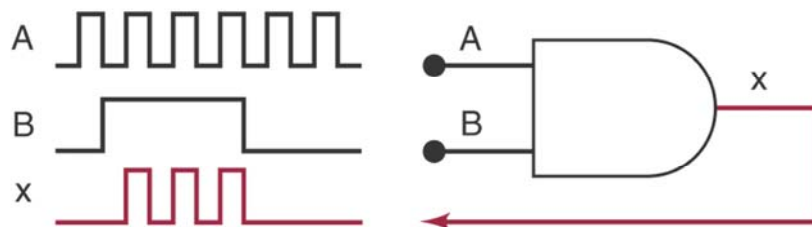

--

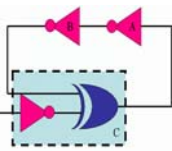

Mạch Enable/Disable

- Cổng AND được sử dụng làm một mạch khóa đơn giản

18

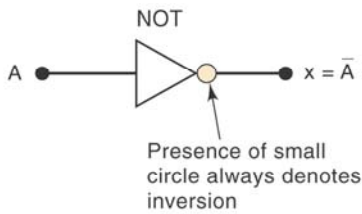
Cổng NOT

- Cổng NOT luôn luôn chỉ có một ngõ vào
- Biểu thức Boolean của cổng NOT

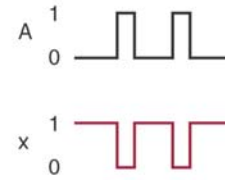
$$x = \bar{A}$$

NOT	
A	x = $\bar{A}$
0	1
1	0

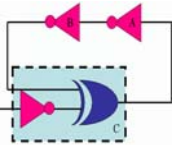
(a)

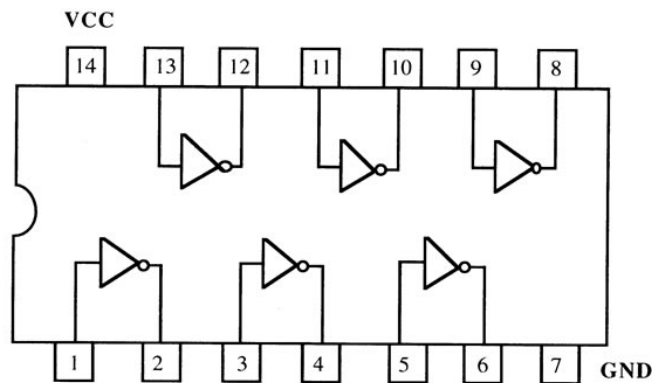
(b)

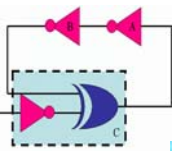
(c)

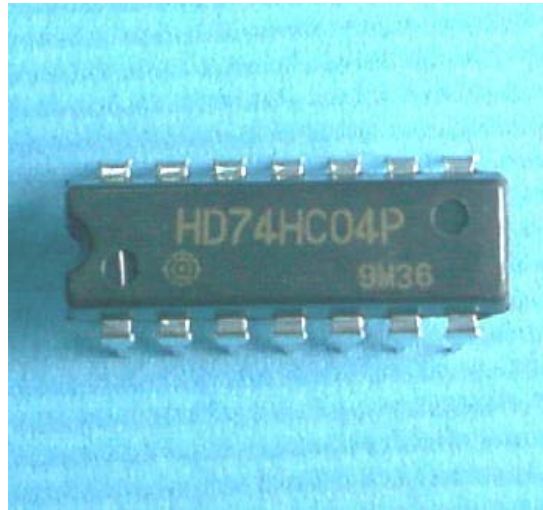
IC cổng NOT 74LS04

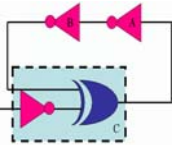
74LS04

IC cổng NOT 74LS04

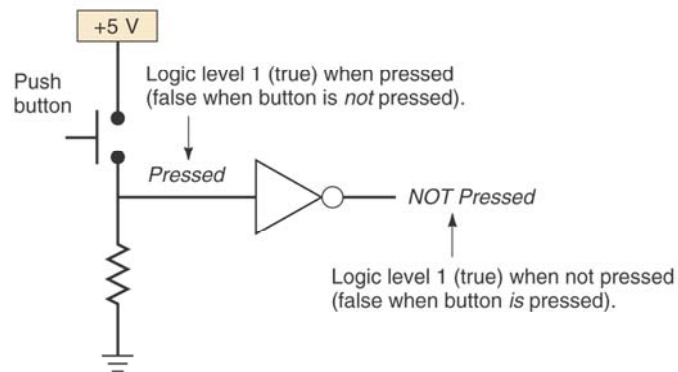

21

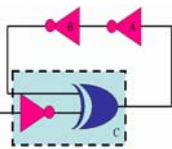

Ví dụ 3-5

- Ngõ ra của cổng NOT xác định trạng thái của nút nhấn.

22

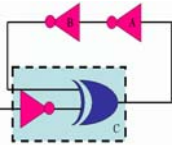

Miêu tả đại số mạch logic

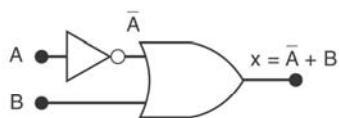

- Bất kỳ mạch logic nào cũng có thể được xây dựng từ 3 cổng logic cơ bản: AND, OR và NOT.
- Ví dụ:
  - $x = AB + C$
  - $x = (A+B)C$
  - $x = (A+B)$
  - $x = ABC(A+D)$

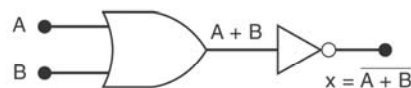
23

Ví dụ 3-6

(a)

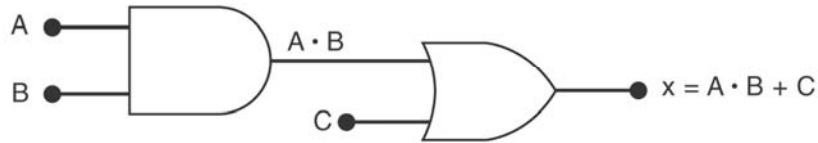
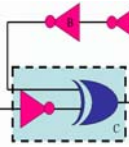

(b)

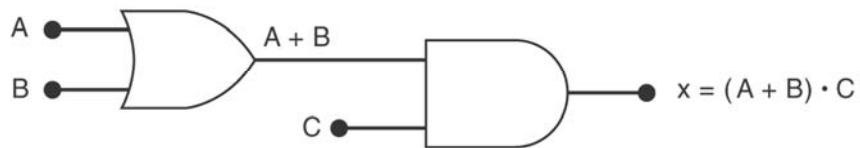
24

Ví dụ 3-7

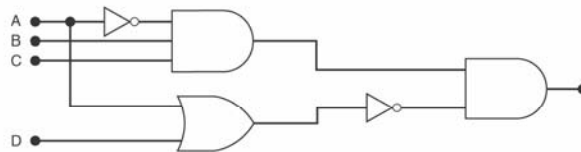
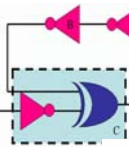
(a)

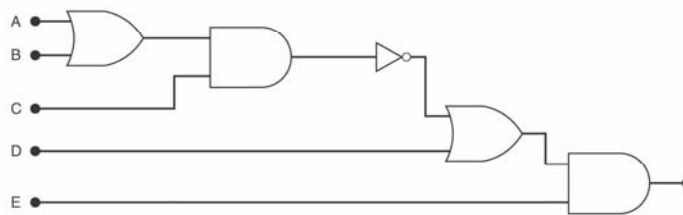
(b)

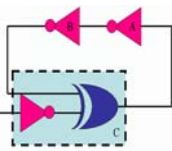
Ví dụ 3-8

(a)

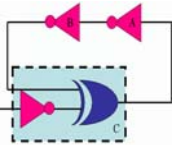
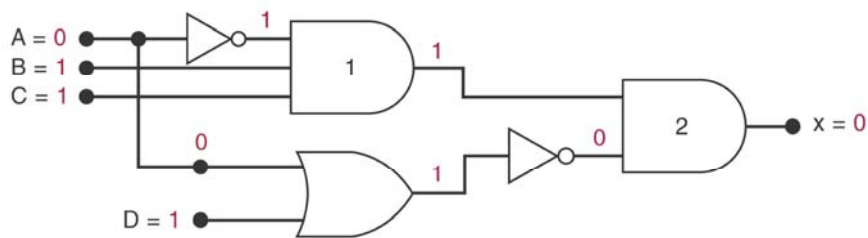

(b)

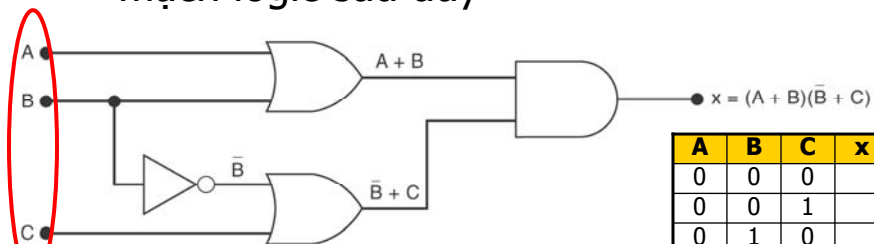
Xác định giá trị ngõ ra

- Cho mạch có biểu thức $x = \overline{ABC}(A+D)$
- Xác định giá trị ngõ ra x khi A=0, B=1, C=1, D=1
- Giá trị ngõ ra có thể được xác định

Thiết lập bảng chân trị

- Ví dụ hãy thiết lập bảng chân trị từ sơ đồ mạch logic sau đây

2^{INPUTS} = Số trạng thái ngõ vào
 2^3 = 8 trạng thái

A	B	C	x
0	0	0	
0	0	1	
0	1	0	
0	1	1	
1	0	0	
1	0	1	
1	1	0	
1	1	1	

28

Thiết lập bảng chân trị

A	B	C	x
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	1
1	1	1	1

29

Thiết lập mạch từ biểu thức

- Hãy thiết kế một mạch logic được xác định bởi biểu thức: **$y = AC + BC + \bar{A}BC$**
- Khi một mạch được định nghĩa bởi biểu thức logic, ta có thể thiết kế mạch logic trực tiếp từ biểu thức đó.
- Biểu thức gồm 3 thành phần OR với nhau.
- Ngõ vào của cổng OR là ngõ ra của các cổng AND

30

Thiết lập mạch từ biểu thức

(a) $y = AC + BC + \bar{A}BC$

(b) $y = AC + BC + \bar{A}BC$

31

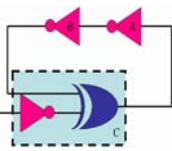
Thiết lập mạch từ biểu thức

- Ví dụ hãy thiết lập mạch logic cho biểu thức $x = (A + B)(\bar{B} + C)$

$x = (A + B)(\bar{B} + C)$

32

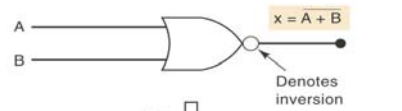

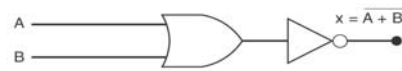
Cổng NOR

- Biểu thức Boolean của cổng NOR

$$x = \overline{A + B}$$

(a) ↓

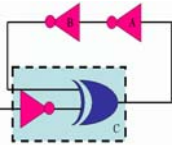

(b)

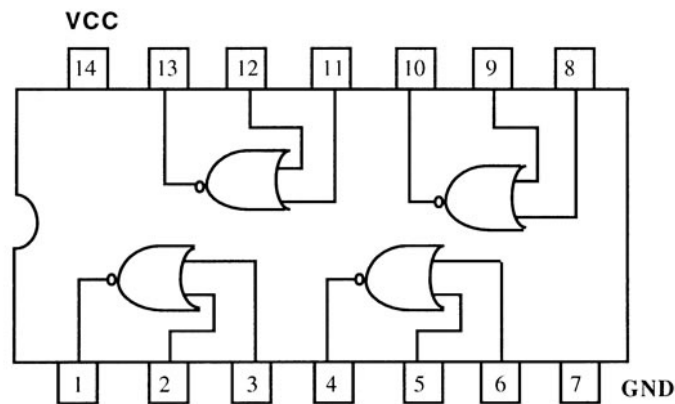
A	B	OR	
		A + B	$\overline{A + B}$
0	0	0	1
0	1	1	0
1	0	1	0
1	1	1	0

(c)

33

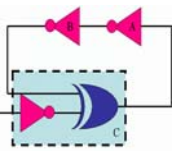

IC cổng NOR 74LS02

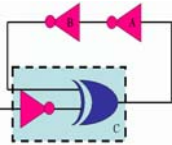
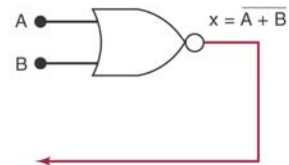
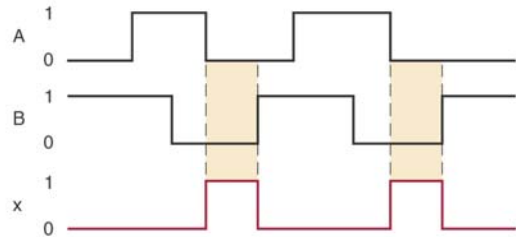
74LS02

34

Ví dụ 3-9

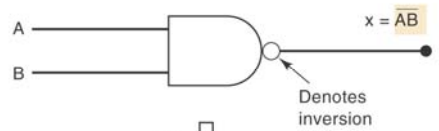
- Biểu đồ thời gian cho cổng NOR.

Cổng NAND

- Biểu thức Boolean của cổng NAND

$$x = \overline{A * B}$$

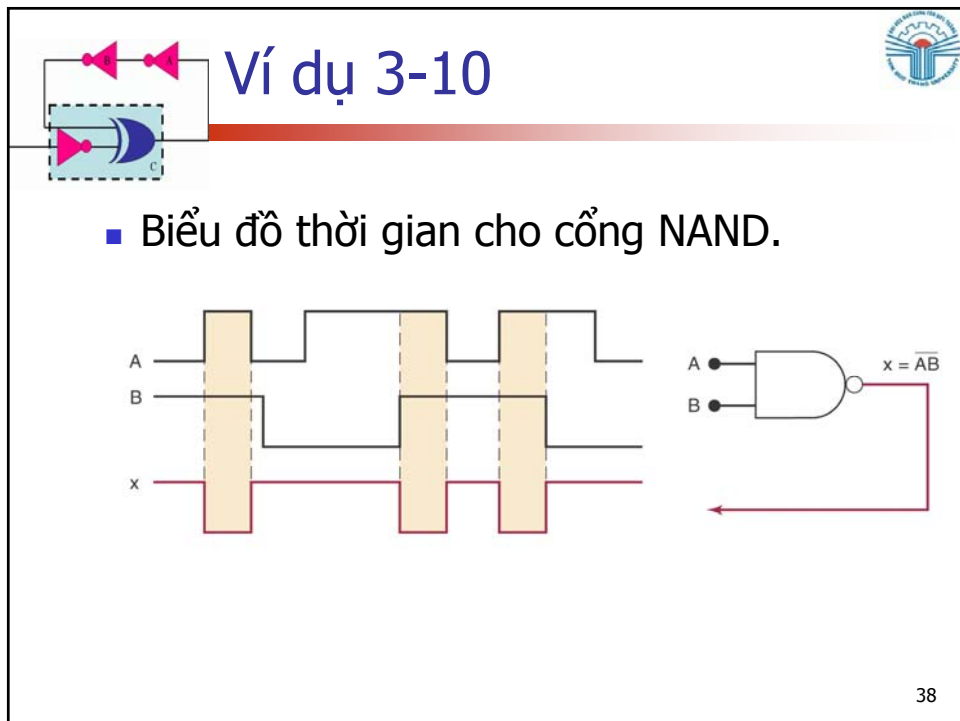
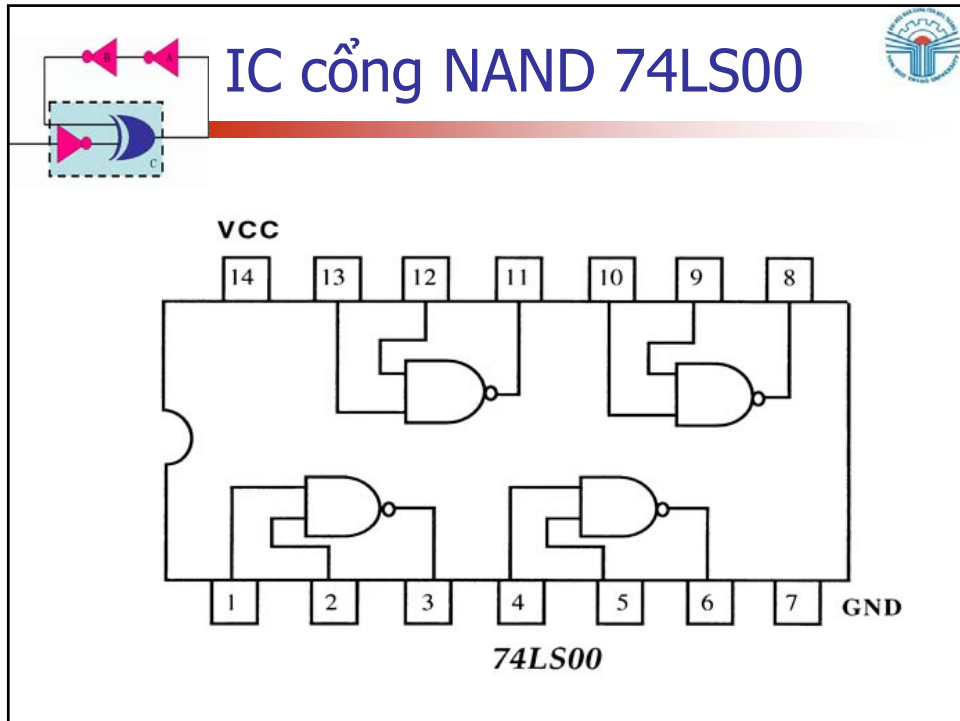
(a) ↓

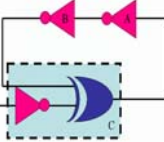

(b)

A	B	AND		NAND	
		AB	AB		
0	0	0	1		
0	1	0	1		
1	0	0	1		
1	1	1	0		

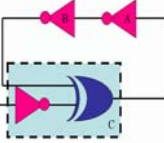
(c)

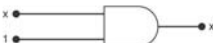

Các định lý cơ bản trong đại số Boolean

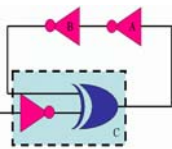
39

Các định lý đơn biến

<p>$x * 0 = 0$</p> <p>$x * 1 = x$</p> <p>$x * x = x$</p> <p>$x * \bar{x} = 0$</p> <p>$x + 0 = x$</p> <p>$x + 1 = 1$</p> <p>$x + x = x$</p> <p>$x + \bar{x} = 1$</p>	<p>(1) $x * 0 = 0$</p> <p>(2) $x * 1 = x$</p> <p>(3) $x * x = x$</p> <p>(4) $x * \bar{x} = 0$</p> <p>(5) $x + 0 = x$</p> <p>(6) $x + 1 = 1$</p> <p>(7) $x + x = x$</p> <p>(8) $x + \bar{x} = 1$</p>	
---	---	---

40

Các định lý nhiều biến

- Luật giao hoán

$$x * y = y * x$$

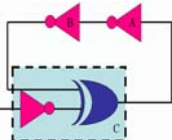
$$x + y = y + x$$

- Luật kết hợp

$$(x * y) * z = x * (y * z)$$

$$(x + y) + z = x + (y + z)$$

41

Các định lý nhiều biến (tt)

- Luật phân phối

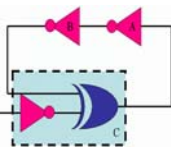
$$x * (y + z) = xy + xz$$

$$(x + y)(w + z) = xw + xz + yw + yz$$

- Luật hoàn nguyên

$$\overline{\overline{x}} = x$$

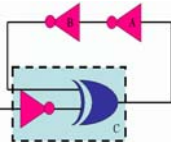
42

Một số công thức thường dùng

- a) $x.y + x.\bar{y} = x$
- b) $x + x.y = x$
- c) $x + \bar{x}.y = x + y$

43

Định lý DeMORGAN

Định lý DeMORGAN 2 biến

$$\overline{x.y} = \bar{x} + \bar{y}$$

$$\overline{x + y} = \bar{x}.\bar{y}$$

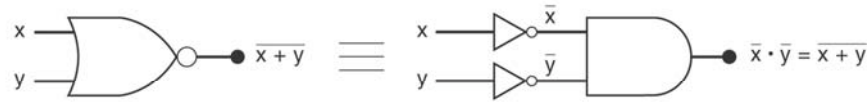
Định lý DeMorGAN nhiều biến

$$\overline{x.y.z.w \dots} = \bar{x} + \bar{y} + \bar{z} + \bar{w} \dots$$

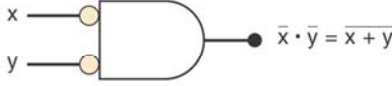
$$\overline{\bar{x} + \bar{y} + \bar{z} + \dots} = x.y.z \dots$$

44

Áp dụng định lý DeMORGAN

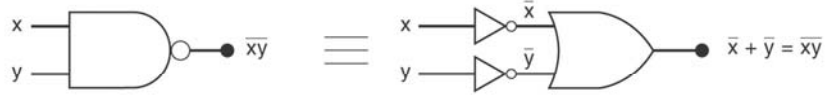
(a)

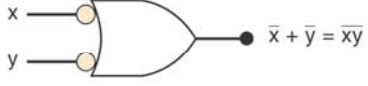
(b)

45

Áp dụng định lý DeMORGAN

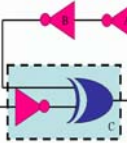
(a)

(b)

46

Sự đa nhiệm của cổng NAND

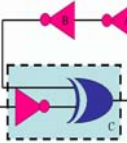
(a) $x = \overline{A \cdot A} = \overline{A}$ → INVERTER

(b) $x = \overline{\overline{A} \cdot \overline{B}} = AB$ → AND

(c) $x = \overline{\overline{\overline{A} \cdot \overline{B}}} = A + B$ → OR

47

Sự đa nhiệm của cổng NOR

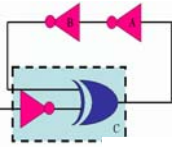
(a) $x = \overline{A + A} = \overline{A}$ → INVERTER

(b) $x = \overline{\overline{A + B}} = A + B$ → OR

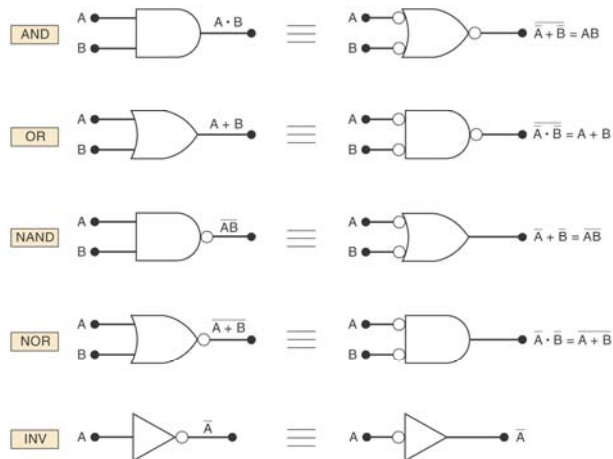
(c) $x = \overline{\overline{\overline{A} + \overline{B}}} = \overline{A} \cdot \overline{B} = \overline{A + B}$ → AND

48

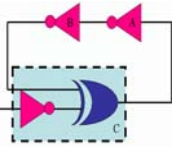

Miêu tả cổng logic

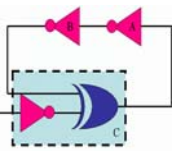
49

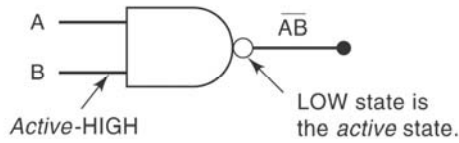
Miêu tả cổng logic (tt)

- Khi một ngõ vào hay ngõ ra trên cổng logic có ký hiệu vòng tròn thì ngõ vào hay ngõ ra đó được gọi là tích cực mức thấp.
- Trường hợp ngược lại, không có vòng tròn, thì gọi là tích cực mức cao.

50

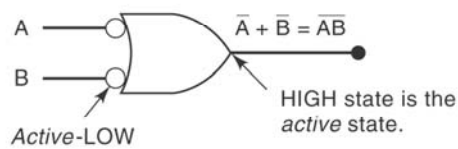

Miêu tả cổng logic (tt)

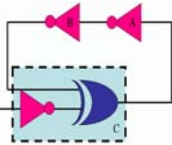
Output goes LOW only when *all* inputs are HIGH.

(a)

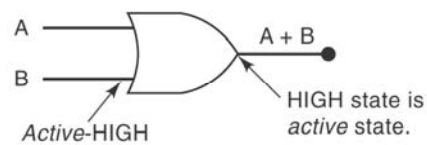

Output is HIGH when *any* input is LOW.

(b)

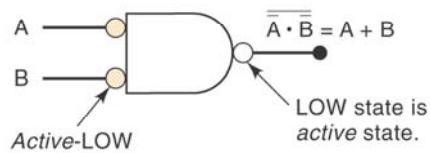

Miêu tả cổng logic (tt)

Output goes HIGH when *any* input is HIGH.

(a)

Output goes LOW only when *all* inputs are LOW.

(b)

